

Ár 2009, föstudaginn 29. maí 2009, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Jóhann Tómas Sigurðsson.

Fyrir er tekið **mál nr. 5/2009**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar, og F, hér eftir nefnt varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd 29. janúar 2009 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 28. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 29. janúar 2009, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 27. febrúar 2009. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. mars 2009, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Bárust þær með rafpósti sóknaraðila, dagsettum 5. mars 2009. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 7. apríl 2009, var óskað eftir frekari upplýsingum og gögnum frá varnaraðila. Bárust þau með bréfi hans, dagsettu 22. apríl 2009. Með bréfi, dagsettu 29. janúar 2009, voru gögnin send sóknaraðila og honum gefinn kostur á að gera athugasemdir við þau. Athugasemdir bárust 2. mars 2009.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 13. og 27. mars, 27. apríl, 26. og 29. maí 2009.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili var eigandi hlutdeildarskírteina í F. Voru þau að markaðsvirði kr. 5.005.835 þann 1. október 2008. Rekstrarfélag sjóðsins var FF. Voru hlutdeildarskírteini í sjóðnum gefin út af rekstrarfélaginu en varnaraðili var nefndur „*söluaðili sjóðsins*“, sbr. 3. mgr. 3. gr. reglna hans. Annaðist varnaraðili samkvæmt ákvæðinu þjónustu við fjárfesta og milligöngu um útgáfu og innlausn hlutdeildarskírteina.

Nefndan dag sendi sóknaraðili varnaraðila rafpóst þar sem hann sagðist vilja koma fé af peningasparnaðarreikningi inn á hávaxtareikning. Spurðist hann þar fyrir um hagstæðustu kjör og bað um að stofnaðir yrðu reikningar fyrir sig og maka sinn. Að sögn varnaraðila mun erindið hafa borist af vef varnaraðila til ráðgjafar varnaraðila og þaðan í útibú varnaraðila 2. október 2008. Aðilar ræddu saman símleiðis að morgni 3. október 2008 og voru í kjölfarið stofnaðir reikningar á nafni sóknaraðila og maka hans, en þó ekki fyrr en kl. 13.58. Lokað var fyrir viðskipti með umrædd hlutdeildarskírteini kl. 14.00 síðastgreindan dag og höfðu skírteini sóknaraðila þá ekki verið innleyst. Markaðsvirði þeirra var þá kr. 5.010.074.

Mánudaginn 6. október 2008 tók Fjármálaeftirlitið ákvörðun um að stöðva tímabundið viðskipti með alla fjármálagerninga, sem útgefnir voru af tilteknum hlutafélögum, þ.á m. varnaraðila. Mun tilkynning þessa efnis hafa birst kl. 10.13 greindan dag á heimasíðu Fjármálaeftirlitsins. Nefndan dag kl. 11.58 sendi varnaraðili Fjármálaeftirlitinu rafpóst þess efnis að af ákvörðun Fjármálaeftirlitsins leiddi að rekstrarfélag F. kæmist ekki hjá því að fresta innlausn hlutdeildarskírteina í nafngreindum sjóðum, þ.á m. F, þar sem þeir innihéldu fjármálagerninga, sem Fjármálaeftirlitið hefði stöðvað viðskipti með. Kl. 12.22 var sendur rafpóstur þar sem beðið var um að tilkynning um ákvörðun Fjármálaeftirlitsins yrði birt á innra og ytra neti varnaraðila. Birtist hún á vef varnaraðila kl. 12.23 og á innra neti kl. 12.26 og á vef Rekstrarfélags F kl. 13.06.

Ekki varð af innlausn hlutdeildarskírteina sóknaraðila áður en Rekstrarfélag F tók þá ákvörðun að fresta innlausn slíkra skírteina í sjóðum sínum. Hinn 31. október 2008 fékk sóknaraðili hins vegar greiddar kr. 4.274.821 fyrir skírteini sín. Er ágreiningslaust með aðilum að sú fjárhæð er kr. 735.253 lægri en markaðsvirði bréfa hans 3. og 6. október 2008.

Sóknaraðili virðist hafa kvartað undan ofangreindum viðskiptum við varnaraðila. Með bréfi til sóknaraðila, dagsettu 8. janúar 2009, hafnaði varnaraðili kröfu sóknaraðila um skaðabætur.

Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, dagsettri 22. janúar 2009.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðili greiði honum kr. 735.253. Kveður hann þá fjárhæð vera mismun á verðmæti hlutdeildarskírteina hans í peningamarkaðssjóði varnaraðila við lokun hans, kr. 5.010.074, og þeirri fjárhæð sem sóknaraðili fékk greiddar 3. nóvember 2008, kr. 4.274.821.

Sóknaraðili kveðst hafa sent varnaraðila rafpóst 1. október 2008 þar sem hann segist vilja koma fé á hávaxtareikning af peningasparnaðarreikningi. Hafi hann þar spurt um hagstæðustu kjör og beðið um að stofnaður yrði reikningur á sig og maka sinn. Kveðst sóknaraðili hafa rætt við þjónustufulltrúa að morgni föstudagsins 3. október 2008 og þá beðið um opnun tveggja reikninga þangað sem millifæra hafi átt andvirði hlutdeildarskírteina í peningamarkaðssjóði varnaraðila. Af því hafi hins vegar ekki orðið.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili kveður sóknaraðila hafa óskað eftir því 1. október 2008 í gegnum vefsíðu varnaraðila að stofnaður yrði bankareikningur í hans nafni. Hafi starfsmaður varnaraðila í samræmi við vinnureglur varnaraðila hringt í sóknaraðila að morgni 3. október 2008 og hafi sóknaraðili þá óskað eftir því að stofnaður yrði bankareikningur í hans nafni og eign hans í peningamarkaðssjóði seld og andvirðið millifært á reikninginn. Hafi reikningurinn verið stofnaður kl. 13.58 síðastgreindan dag.

Varnaraðili vísar til þess að samkvæmt 3. mgr. 5. gr. reglna peningamarkaðssjóðs varnaraðila hafi verið opið fyrir viðskipti með hlutdeildarskírteini í sjóðnum til kl. 14.00 umræddan dag. Hafi beiðnir um kaup og innlausn skírteina, sem bárust eftir þann tíma verið afgreiddar næsta viðskiptadag. Þar sem bankareikningur sóknaraðila

hafi ekki verið stofnaður fyrr en kl. 13.58 greindan dag hafi ekki tekist að innleysa hlutdeildarskírteini sóknaraðila þann daginn.

VI.

Niðurstaða.

F peningamarkaðssjóður var fjárfestingasjóður, sbr. 3. mgr. 2. gr. reglna sjóðsins. Um sjóðinn giltu því m.a. ákvæði III. kafla laga nr. 30, 2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði. Að morgni 6. október 2008 stöðvaði Fjármálaeftirlitið viðskipti með fjármálagerninga, útgefna af tilteknum hlutafélögum, þ.á m. varnaraðila. Sú ákvörðun tók ekki til hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði, sem útgefin voru af Rekstrarfélagi F. Gerði Fjármálaeftirlitið ekki kröfu um frestun innlausnar þeirra, sbr. 3. mgr. 53. gr. laga um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði nr. 30, 2003. Síðastnefnt félag tók hins vegar í framhaldinu ákvörðun um að fresta innlausn hlutdeildarskírteina í greindum sjóði og var ákvörðun um það birt á vef félagsins kl. 13.06 nefndan dag, en á vef varnaraðila kl. 12.23. Fallast má á að fyrir hendi hafi þá verið sérstakar ástæður sem réttlætt hafi slíka frestun, sbr. 2. mgr. 53. gr. nr. 30, 2003 og 3. másl. 3. mgr. 5. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs. Samkvæmt 3. másl. 2. mgr. 53. gr. laganna skal innlausn þegar tilkynnt Fjármálaeftirlitinu og var ákvörðun um frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í sjóðnum tilkynnt stofnuninni með rafpósti kl. 11.58. Jafnframt er kveðið á um í 4. másl. 3. mgr. 53. gr. að frestun skuli auglýst opinberlega. Ekki er í lögunum skýrt sérstaklega hvað teljist opinber auglýsing í þessum efnum og slíkt verður heldur ekki ráðið af athugasemdum við greinina. Úrskurðarnefndin telur að birting tilkynningar á vefsíðu útgefanda hlutdeildarskírteinanna, rekstrarfélags F og vefsíðu varnaraðila, sem annaðist milligöngu um útgáfu og innlausn skírteinanna, geti talist nægileg auglýsing í þessum efnum.

Samkvæmt framanrituðu verður að miða við að frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði hafi fyrst verið auglýst opinberlega með birtingu tilkynningar þess efnis kl. 12.23 þann 6. október 2008 á heimasíðu varnaraðila. Í 1. mgr. 53. gr. laga nr. 30, 2003 kemur fram sú meginregla að hlutdeildarskírteini fjárfestingasjóðs séu innlausnarskyld og að um innlausn sjóðs fari samkvæmt reglum hans. Heimildir til að fresta innlausn ber því að skýra þröngt sem undantekningar frá þessari meginreglu laganna. Í 3. mgr. 5. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs segir að hlutdeildarskírteini sjóðsins skuli innleyst að kröfu eigenda á því kaupgengi, sem gildi á innlausnardegi ef umsóknir berist fyrir kl. 14.00. Umsóknir eftir það séu hins vegar afgreiddar á næsta opunardegi varnaraðila. Telur úrskurðarnefndin að eðlilegt hefði verið og í samræmi við góða viðskiptahætti að afgreiða þær beiðnir um innlausnir hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði, sem borist höfðu áður en tilkynning um frestun innlausnar birtist á vef varnaraðila kl. 12.23 hinn 6. október 2008.

Máli þessu er beint að varnaraðila einum. Reynir því ekki á aðild eða ábyrgð annarra aðila, s.s. Rekstrarfélags F., sem var útgefandi hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og fór með rekstur sjóðsins, NF, sem ætla má að nú sé eigandi allra hluta í rekstrarfélagi F, samkvæmt ákvörðun Fjármálaeftirlitsins, dagsettri 21. október 2008, eða NFF verðbréfavörslu, sem var vörslufyrirtæki sjóðsins, sbr. 2. mgr. 3. gr. reglna sjóðsins. Rekstrarfélag F. hefur nú slitið umræddum sjóði.

Ágreiningslaust er með aðilum að sóknaraðili hafi þann 1. október 2008 óskað eftir því í gegnum vefsíðu varnaraðila að stofnaður yrði bankareikningur í hans nafni. Barst erindið til útibús varnaraðila í gegnum ráðgjöf hans þann 2. október 2008. Þjónustufulltrúi varnaraðila ræddi við sóknaraðila að morgni 3. október 2008 og var í síðasta lagi þá fullljóst að innleysa skyldi hlutdeildarskírteini sóknaraðila í F peninga-

markaðssjóði og leggja andvirði þeirra inn á tvo innlánsreikninga, sem stofnaðir skyldu hjá varnaraðila í nafni sóknaraðila og eiginkonu hans. Umræddir reikningar voru hins vegar ekki stofnaðir fyrr en kl. 13.58 síðastgreindan dag. Ekki hafa fengist haldbærar skýringar á því hvers vegna umræddir reikningar voru ekki þá þegar stofnaðir að morgni 3. október 2008 að afloknu símtali þjónustufulltrúa og sóknaraðila. Verður þá að hafa í huga að erindi sóknaraðila hafði borist hlutaðeigandi útibúi varnaraðila deginum áður. Í öllu falli verður sóknaraðila ekki kennt um þennan drátt á afgreiðslu varnaraðila.

Samkvæmt 1. mgr. 18. gr. laga um verðbréfiðskipti nr. 108, 2007 hvíldi sú skylda á varnaraðila að leita allra leiða til að tryggja bestu mögulegu niðurstöðu fyrir sóknaraðila, m.a. með tilliti til hraða, svo og að gera ráðstafanir sem miðuðu að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrir mæla sóknaraðila, sbr. 1. mgr. 18. gr. laganna. Þá var varnaraðila skylt að gera ráðstafanir, sem miðuðu að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrir mæla sóknaraðila, sbr. 1. mgr. 19. gr. laganna.

Varnaraðili annaðist eins og fyrr segir milligöngu um útgáfu og innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði. Kom varnaraðili fram gagnvart viðskiptavinum sem viðsemjandi þeirra og tók þóknun fyrir. Má og draga í efa að sóknaraðili hafi fremur en aðrir viðskiptavinir gert raunverulegan greinarmun á varnaraðila annars vegar og Rekstrarfélagi F hins vegar. Gagnvart sóknaraðila getur heldur ekki skipt máli hvort ekki var orðið við beiðni hans um innlausn áður nefndra hlutdeildarskírteina vegna atvika er vörðuðu varnaraðila eða rekstrarfélag F.

Með hliðsjón af öllu framanrituðu, svo og meginreglu 5. gr. laga nr. 108, 2007, 19. gr. laga nr. 30, 2003 og 19. gr. laga nr. 161, 2002, verður að gera varnaraðila að bæta sóknaraðila það tjón sem hann hefur orðið fyrir af þeim sökum að ekki var orðið við beiðni hans um innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði. Ágreiningslaust er að tjónið nemur kr. 735.253 og verður varnaraðila gert að greiða sóknaraðila þá fjárhæð. Vaxta hefur ekki verið krafist.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Varnaraðili, F., greiði sóknaraðila, M, kr. 735.253.

Reykjavík, 29. maí 2009.